

Безпека у туризмі як чинник сталого розвитку туризму

*Роботу виконано на кафедрі
країнознавства і туризму
ІМВ НАУ (м. Київ)*

На сучасному етапі розвитку питання безпеки туризму набуло глобального значення, оскільки туристичний бізнес набирає планетарного масштабу. Проте сьогодення соціально-економічна ситуація в світі має багато негараздів, які мають враховуватись у туристичному бізнесі з метою забезпечення безпеки туристичної подорожі.

Ключові слова: туризм, безпека, небезпека, ризики у туризмі.

Fokin S. P. Bezpeka in Tourism as a Factor of Sustainable Tourism Development. At the present stage of development of tourism has become a security issue of global importance, as the tourism industry is gaining global scale. However, the current socio-economic situation in the world has many problems to be considered in the tourism business for the safety of the tourist travel.

Key words: tourism, security, risk, risks in tourism.

Актуальність дослідження. Сфера туризму є вагомим складником соціальної стратегії держави, спрямованої на формування освітнього та культурного рівня життя населення, а також забезпечення відновлення життєвих сил людини та раціонального використання вільного часу.

Туризм нині є одним із найбільш динамічно розвиваючих напрямів у міжнародній торгівлі послугами. Майже всі країни входять у міжнародний туристичний ринок, але розподіл туристичних потоків проходить нерівномірно в зв'язку з різним рівнем соціально-економічного розвитку країн і, як наслідок цього, різним рівнем безпеки туризму. Розвитку туризму сприяють різні фактори. До них можна віднести конкуренцію, інформаційні технології, авіаперевезення, туроператорські послуги, політичні і соціальні обставини в країні, а також загалом підвищення рівня безпеки, які відносяться до їхньої діяльності самодіяльно, без державної підтримки. На сьогодні заходи з підвищення безпеки в туризмі в нашій країні мають йти в двох напрямках: по-перше, забезпечення комплексних питань безпеки, а по-друге, забезпечення безпосередньо безпеки туристів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням безпеки туризму присвячено чимало публікацій [1; 2; 3 тощо]. Умовно їх можна поділити на три групи за аспектами дослідження та колом охоплених питань: сутність безпеки туризму та чинників впливу; механізми, що забезпечують належний рівень безпеки; нормативні й законодавчі акти різних країн та міжнародних організацій. Для прикладу можна навести те, що нині глобальною проблемою у світі є тероризм. Для мандрівників найризикованішим є перебування у небезпечному для життя та здоров'я місці у невизначений час. Адже жодна країна не захищена від тероризму та пов'язаних із ним катастроф, що може спричинити також значні втрати доходів від туризму.

Постановка задачі. До соціально-економічних чинників, що впливають на розвиток туризму, належать підвищення рівня освіти, культури, естетичних потреб населення. Для ефективного функціонування та динамічного розвитку сфери туризму необхідна досконала система її безпеки. Особливої актуальності це

питання набуває в умовах глобалізації, яка всебічно впливає на міжнародну та національну безпеку. Туризм, як жодна інша галузь, підвладний впливу неринкових чинників – війн, природних катаклізмів, епідемій тощо. Глобалізація ризиків негативно впливає на кон'юнктуру ринку туристичних послуг. Водночас глобалізація може мати не лише політико-правовий, а й соціально-економічний та культурно-інформаційний виміри.

Вирішення поставленої задачі. Експерти Всесвітньої туристської організації пропонують такі шляхи розв'язання проблеми: розробка та впровадження в життя норм безпеки подорожей та місць перебування туристів; інформування й просвітницька робота громадськості; створення інституційних рамок для розв'язання проблем, пов'язаних із безпекою туристів, зокрема в екстремальних ситуаціях; міжнародне співробітництво на різних рівнях.

Безпека туристів та висока якість їх обслуговування неможливі без урахування громадських й інших національних інтересів, а також особливостей навколишнього середовища. Місцеві органи влади й управління визначають перелік правил та постанов, котрі повинні виконувати адміністративні органи, що працюють у сфері охорони здоров'я, правопорядку, транспорту, охорони довкілля тощо. Важлива роль тут належить і туристичним фірмам, які повинні виконувати вимоги правил безпеки, організуючі подорожі.

Над питаннями безпеки туризму працюють відповідні міжнародні організації: Міжнародна організація праці, Всесвітня організація охорони здоров'я, Організація Об'єднаних Націй, Міжнародна організація цивільної авіації, Міжнародна морська організація та ін. Всесвітня організація охорони здоров'я видає «Вимоги щодо щеплення при поїзді за кордон», «Епідеміологічний щорічник», вона розробила також «Міжнародні медико-санітарні правила», які діють із 1951 р.

За чинним законодавством України суб'єкти туристичної діяльності з метою забезпечення безпеки туристів зобов'язані: інформувати туристів про можливі небезпеки під час подорожі, про виконання загальнообов'язкових вимог та запобіжних чи попереджувальних заходів (медичних щеплень тощо); створювати безпечні умови в місцях надання туристичних послуг, забезпечувати належне облаштування трас походів, прогулянок, екскурсій тощо; виконувати спеціальні вимоги з безпеки під час надання туристичних послуг із підвищеним ризиком тощо. Особи, які організують експлуатацію туристичних ресурсів, зобов'язані забезпечувати виконання вимог з охорони довкілля та культурної спадщини, а також вживати заходів із мінімізації або припинення шкідливого впливу на довкілля й соціально-культурне середовище та компенсувати завдані при цьому збитки. Держава забезпечує захист законних прав та інтересів іноземних туристів відповідно до законодавства та міжнародних договорів України й гарантує захист законних прав та інтересів громадян України, які подорожують за кордон [3].

В Україні відпрацьовано механізм страхування туристів: медичне – від нещасного випадку, а також страхування цивільної відповідальності та транспортних засобів [4]. Водночас не врегульовано питання фінансування заходів під час евакуації туристів із районів стихійного лиха, військових сутичок, терористичних актів. Такі заходи фінансують зазвичай із державного бюджету та за рахунок благодійної допомоги міжнародних організацій і приватних осіб.

Світове співтовариство дедалі більше уваги приділяє забезпеченню достатніх фінансових ресурсів для проведення превентивних заходів із запобігання ризиків у сфері туризму, а також для фінансування урегулювання збитків. У розвинутих країнах створюють відповідні страхові антитерористичні пули, фінансові резерви на випадок катастроф, діють також системи попередження надзвичайних ситуацій.

Українські страхові компанії перебувають на стадії осмислення нинішніх світових та національних тенденцій щодо ризиків у туризмі, які формуються за

підвищеної політичної та соціальної напруженості в окремих регіонах, а також у період активізації природних катаклізмів та техногенних процесів. У такій ситуації доречна ініціатива саморегулювальних органів, наприклад, Ліги страхових організацій України, відповідних міністерств та відомств, які могли б розробити нормативні та законодавчі акти, а надалі забезпечити контроль за їх виконанням.

Висновки. Отже, у сфері туризму діє значна кількість нормативно-правових актів. За останні роки були внесені зміни, які раніше діяли в законодавстві цієї сфери. Але, враховуючи складнощі, які було розглянуто, їх постійну динаміку, варто зробити висновки про необхідність подальшого вдосконалення правового регулювання у сфері туризму та його безпеки.

Джерела та література

1. Козинець В. Безпека життєдіяльності у сфері туризму : навч. посіб. / Віталій Козинець ; Київ. ун-т туризму, економіки і права. – К. : Кондор, 2006. – 575 с.
2. Маринин М. М. Туристські формальності і безпека в туризмі / М. М. Маринин. – М. : Фінанси і статистика, 2004. – 144 с.
3. Фокін С. П. Транспортування туристів спеціалізованими організаціями під час виникнення надзвичайних ситуацій / С. П. Фокін // Взаємодія транспорту і туризму: тенденції, проблеми, перспективи : зб. наук. пр. – К. : Принт-центр, 2012. – С. 174–177.
4. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» від 18 листопада 2003 р. № 1282-IV.
5. ГОСТ 28681.3-95 Межгосударственный стандарт. Туристско-экскурсионное обслуживание. Требования по обеспечению безопасности туристов и экскурсантов. Дата введения в Украине 1997. 01. 01 // Уніфіковані технології готельних послуг : навч. посіб. / за ред. проф. В. К. Федорченка, Л. Г. Лук'янова, Т. Т. Дорошенко, І. М. Мініч. – К. : Вища шк., 2001. – 237 с.

УДК 911.3:338.48(44)

О. П. Гуз – старший викладач кафедри романських мов та інтерлінгвістики Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Регіональні відмінності у розвитку туризму Франції

*Роботу виконано на кафедрі романських мов та інтерлінгвістики
СНУ ім. Лесі Українки*

Визначено регіональні особливості розвитку туризму в країні. Охарактеризовано основні туристичні райони Франції. Визначено спеціалізацію туристичних районів та названо їх найвідоміші туристичні центри.

Ключові слова: туризм, туристичний район, Франція.

Huz O. P. Regional Differences in the Tourism Development in France. The regional peculiarities of the tourism development in the country were defined. The basic tourist areas of France have been characterised. The specialization of tourist areas has been defined and the most famous tourist centers have been named.

Key words: tourism, tourist area, France.